ACC. N:R M. 11010:/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sägnen om Stora dämme.

När vattnet i det vattendrag, som kallas Ybbarsån lämnat de passager som kanalerna och kulverterna bilda vid Skåns-ka Åtlikfabriken i Perstorp, flyter det genom en ganska tvärbrant dalgång, västerut till Sarödssjöarna i Riseberga socken. Detta lopp har än icke haft i äldre tider. Enligt en gammal sägen blevo Sarödssjöarna en mycket tom sommar nästan tomma på vatten och fiskeholl däför på att sina ut. Munkarna i det nedanför sjöarna belägna Herrevadsklostret sågo med förfäran på denna naturkatastrof, som kunde beröva dem den fisk de behöfde under fastlagen. Som alla hemman i dessa trakter lydde under klostret, beslöts att vattnet i Ybbarsån

ACC. N:R M. 11010:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
2

skulle bedas till Sonödssjöarna. Därför utgick ett påbud från klosterstyrelsen till allmogen, att lägga en fördämning över än ett stycke öster om Ruverød. På så sätt tvingades vattnet att söka sig en ny fåra. Detta var ett jätteforetag på den tiden. Fördämningen har också alltid kallats Stora dämme. Troligen fingo deltagarna absolution för sina synden. Trots att många århundraden förflutit sedan dess, utgör än i dag denna jordvall en imponerande storlekh. Längden är över hundra meter, höjden på vissa ställen sju å åtta meter, bredden är på östra sidan fem å sex meter och kan vid botten beräknas till det dubbla. I dämmets södra sida har en backsluga varit ingrävd under 1800 talet. Här bodde Kristian Svensson kallad

ACC. N:R M. 11010:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Dämmes Kristian Hans dottersson har omtalat dessa händelser. Någon gång under senare delen av 1800 talet vaknade invånarne i stugan att en kolossal detonation. Det var några personer, som hade gjort ned en sprängladdning i dämmet för att spränga sönder det. Meningen var att få vattnet till att rinna i den gamla strömfåran. Ett hål bröts i dämmet, men detta blev lagat och vattnet fortsätter att rinna i den riktning munkarna en gång givit det.